

Pracovná skupina k zmene podmienok pre subjekty v kultúre s cieľom formulácie zámerov pre Zákon o kultúre

Podskupina 2A) Definícia fyzických osôb v kultúre

21. 8. 2023 o 10:30 (online)

Očakávané výstupy:

1. Návrh zmapovania prekarizácie práce umelcov/umelkýň a kreatívnych pracovníkov/pracovníčok
2. Vymedzenie najzraniteľnejších skupín medzi umelcami/umelkyňami a kreatívnymi pracovníkmi/pracovníčkami – prehľad prístupov a možností

Program

Pracovné podmienky pracujúcich v kultúre a kreatívnom priemysle

- Závery európskej výskumnej štúdie (2021)

Ciel:

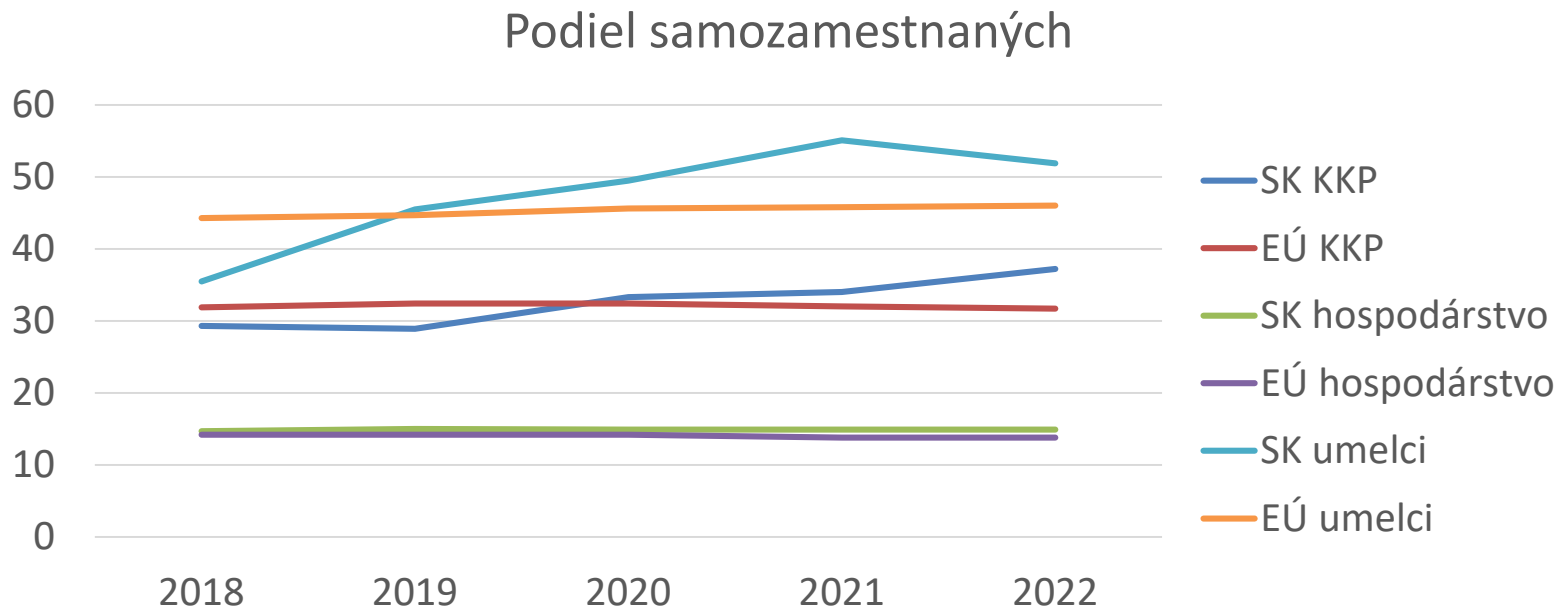
- Priorizácia tém s ohľadom na očakávané výstupy a celkový zámer – zákon o kultúre
- Doplnenie chýbajúcich tém

Pracovné podmienky v KKP

1. Samozamestnanie, atypické modely zamestnania
2. Druhé zamestnanie
3. Férové odmeňovanie
4. Vzdelávanie
5. Cezhraničná mobilita
6. Fyzické priestory
7. Ženy, mladí ľudia, fyzické/iné znevýhodnenie
8. Kolektívne vyjednávanie
9. Digitálna ekonomika
10. Umelecká sloboda

1. Samozamestnanie, atypické modely zamestnania

*Zdroj: Eurostat

** Umelci - 2 skupiny povolání podľa ISCO-08: vizuálne a performatívne umenia (výtvarníci, hudobníci, tanečníci, herci, režiséri atď.) + spisovatelia, novinári a jazykovedci

1. Samozamestnanie, atypické modely zamestnania

+ reálna autonómia a ekonomická nezávislosť

- falošné samozamestnanie, resp. „závislé samozamestnanie“ – závislosť od jedného alebo malého počtu klientov

- krátkodobé kontrakty, projektová práca, digitálne platformy, „portfóliová kariéra“
- premenlivosť: v krátkom časovom období sa môžu striedať: čiastočný úväzok / dohoda, samozamestnanie, nezamestnanosť (s príspevkom alebo bez), neplatené aktivity (dobrovoľníctvo, vzdelávací kurz, formálne štúdium, rodinný život)

Druhé zamestnanie, kombinácia rolí

- z dôvodu profesionálneho (umeleckého) záujmu alebo finančnej nevyhnutnosti
- druhé zamestnanie na úväzok kvôli sociálnemu zabezpečeniu (nezamestnanosť, rodičovská podpora, platená dovolenka)
- aktivity v rovnakej oblasti / príbuznej oblasti / nepríbuznej oblasti / oblasti mimo sektora KKP
- príklad: prieskum Flámsko (2018) - performatívne umenie
 - 75 % tvorba / interpretácia vlastných diel,
 - 60 % interpretácia iných autorov,
 - 60 % výskum,
 - 40 % produkcia / manažment,
 - 25 % práca mimo sektora KKP

Férové odmeňovanie

- dáta z iných krajín naznačujú, že umelci majú podpriemerné príjmy, napriek nadpriemernému vzdelaniu
- rozdiely medzi oblasťami KKP
- rozdiely podľa typu zamestnania:
 - Stratégia 2030: podpriemerné zárobky zamestnancov v štátnych inštitúciách
 - výzva: zamestnanci v súkromnej/neziskovej sfére, samozamestnaní, kombinácie
- neplatená práca
- kolísavé príjmy
- dôsledky na príjmy v dôchodku
- ochrana autorských diel – príjmy z použitia diela

Profesijné vzdelávanie

- vyrovňovanie ponuky a dopytu (skills mismatch)
- dostupnosť vzdelávania: zručnosti profesijné, ekonomické, manažérske, komunikačné...
- druhá kariéra, rekvalifikácia

Cezhraničná mobilita

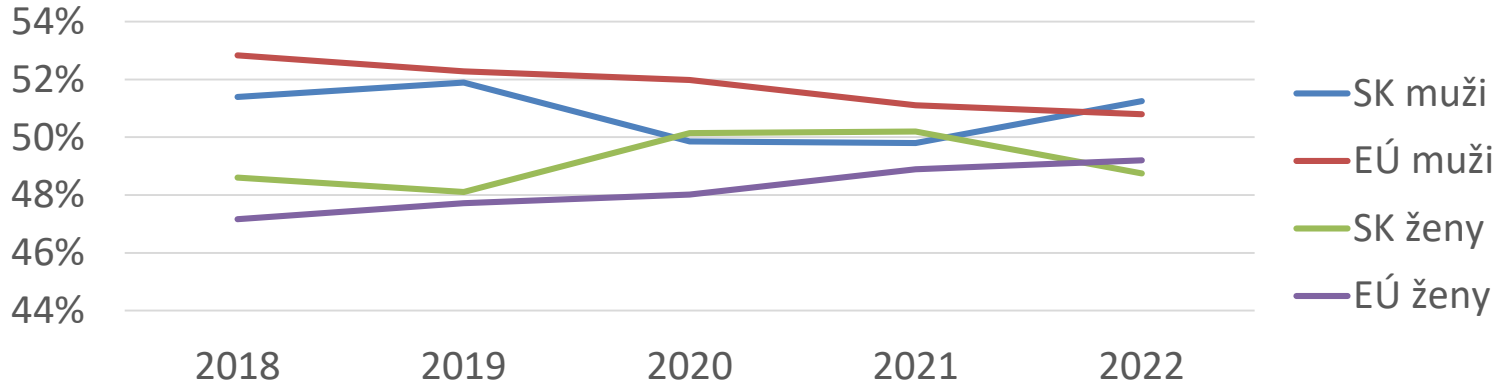
- nie vo všetkých oblastiach rovnako; malá skupina vysoko mobilných umelcov
- nové príležitosti, ale vyššie náklady, rôzne sociálne / pracovné / daňové systémy

Fyzické priestory

- dostupnosť priestorov na tvorbu, zdravotné a bezpečnostné aspekty

Ženy, mladí ľudia, fyzické / iné znevýhodnenie

Podiel žien a mužov v KKP

- existuje rozdiel v odmeňovaní?
- mladí ľudia – náročný začiatok kariéry, môžu čeliť vykorisťujúcim pracovným podmienkam (práca zadarmo, ktorá nevedie k platenej príležitosti)

Kolektívne vyjednávanie

- dostupné iba pre zamestnancov
- samozamestnaní – otázka spravodlivej hospodárskej súťaže
- Usmernenie EÚ 2022/C 374/02 – nové možnosti kolektívneho vyjednávania pre niektoré samostatne zárobkovo činné osoby bez zamestnancov („solo self-employed“)
 - sú v situácii porovnateľnej so zamestnancami (poskytujú služby výlučne / prevažne 1 zamestnávateľovi, pracujú zároveň so zamestnancami, poskytujú služby cez digitálnu platformu)
 - sú v slabšej vyjednávacej pozícii (napr. pri vyjednávaní s ekonomicky silnejšími spoločnosťami)
- dôležitosť zastupiteľských profesijných asociácií

Digitálna ekonomika

- platformy ako youtube, Spotify, Netflix, atď.

Umelecká sloboda

Článok 43 (1) Ústavy SR:

Sloboda vedeckého bádania a umenia sa zaručuje. Práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti chráni zákon.

Ďakujeme za Váš čas.

Kontaktné osoby:

Zuzana Ivašková

zuzana.ivaskova@culture.gov.sk

Zuzana Došeková

zuzana.dosekova@culture.gov.sk